

ТЕМА: НАРОДНОГОСПОДАРСЬКЕ ЗНАЧЕННЯ СВИНАРСТВА

ПЛАН:

1. Значення, стан і перспективи розвитку свинарства в Україні.
2. Динаміка виробництва свинини і її питома вага в загальному виробництві м'яса.
3. Сучасні тенденції і напрями розвитку свинарства.

Література: [1] ст. 5
[2] ст. 3
[3] ст. 14

1. Значення, стан і перспективи розвитку свинарства в Україні.

Свинарство - одна із найбільш рентабельних галузей тваринництва, яка має велике народногосподарське значення.

В Україні свинарство було і залишиться однією із провідних галузей сільськогосподарського виробництва. Саме завдяки своїм біологічним особливостям: багатоплідності, скоростиглості, всеїдності та ефективному використанню кормів воно має вирішальне значення у забезпеченні населення високоцінними продуктами харчування.

Свинина-високоцінний продукт харчування, який широко використовується в кулінарії, добре консервується, придатне для виготовлення окороків, корейки, високоцінних сортів ковбас, та інших м'ясних делікатесів. Свинина містить повноцінний білок, та незамінні амінокислоти.

В 1 кг свинини міститься 600 мг холестерину, тоді як у м'ясі птиці — 1 130, яловичини - 670, вершковому маслі - 2 240, маргарині - 1 860, яєчному жовтку - 1 560 мг.

Забійний вихід свиней в залежності від категорії вгодованості коливається від 70 до 85 %, що на 20-30 % більше ніж у інших видів сільськогосподарських тварин. Їх по праву називають біологічним чудом природи, як виробника м'яса та жиру.

Свинина — другий за популярністю вид м'яса в Україні (після курятини): 36% у структурі споживання м'яса або 19,2 кг на душу населення.

М'ясо свиней - повноцінний продукт харчування, калорійність якого в середньому (в залежності від категорії вгодованості) - 3 500 ккал, яловичини - 1 500, баранини - 1 200.

Сало — живий продукт харчування, перетравність якого більше 98 %.

До складу сала входять незамінні амінокислоти (лізин, метіонін, триптофан), ненасичені жирні кислоти, вітаміни, які не містяться в інших жирах як тваринного, так і рослинного походження.

Серед таких кислот особливе значення має арахідонова кислота, яка бере участь у будові клітин організму. Останні медичні дослідження свідчать, що сало корисне і хворій, і здоровій людині, як сире, смажене і варене. Сало також широко використовується і як лікувальний засіб.

Дуже корисне і внутрішнє сало (смалець, лярд), яке знаходиться навколо нирок і кишок. У деяких країнах світу цей продукт використовується при лікуванні туберкульозу легенів, шлунково-кишкового тракту та інше.

Свині мають і ряд особливостей, основні закономірності яких широко використовуються в біологічних і медичних дослідженнях. Так, свині для науковців стали об'єктом розробки хірургічних і терапевтичних методів лікування та профілактики атеросклерозу.

Особливості будови шкіри роблять можливим використання її як моделі при розробці методів лікування опіків, дерматитів та інше. Шкіру та щетину також широко використовують у легкій промисловості.

Попри значний приріст імпорту, **у 2021 році** вітчизняне свинарство зуміло продемонструвати зростання виробництва м'яса. ***Виробництво свинини в господарствах усіх категорій зросло на 6,1% до 739,4 тис. т у забійній вазі. Профільні підприємства змогли збільшити виробництво на 10,5% до 425,7 тис. т у забійній вазі.***

В Україні станом на 01 травня 2023 року в усіх категоріях господарств чисельність поголів'я свиней становила - 4960,1 тис. голів, що на 7,2% менше порівняно з відповідним періодом минулого року, з них у сільськогосподарських підприємствах налічується - 3177,4 тис. голів (на 7,1% менше), у господарствах населення – 1782,7 тис. голів (на 7,3% менше).

2. Динаміка виробництва свинини і її питома вага в загальному виробництві м'яса.

Питома вага м'яса свинини у загальносвітовому його виробництві становить біля 40 %. А у країнах з високорозвинутим свинарством (Данія, Німеччина, Франція, Польща та ін.) питома вага свинини більше 50 %.

В Україні на долю свинини припадає більше 30 %.

Ріст виробництва свинини зумовлений біологічними особливостями тварин цього виду. *При інтенсивному веденні галузі, від однієї свиноматки за рік можна одержати 20 і більше поросят при відлученні та 2,0-2,5 т свинини при затратах кормів на 1 кг приросту 4,0-4,5 корм. од. і менше.*

Найбільше поголів'я свиней мають такі країни: Китай-576 млн. 208

тис., США 100 млн 378 тис., Німеччина-44 млн 293 тис., Іспанія - 37 млн 40 тис., Данія - 22 млн 377 тис., Польща - 22 млн 300 тис.

З виробництва свинини країнами-лідерами у світі і Європі є: Китай 44 млн 599 тис. т, США - 8 млн 937 тис. т, Німеччина - 4 млн 123 тис. т, Іспанія 2 млн 985 тис. т, Данія - 1 млн 759 тис. т, Польща 1 млн 710 тис. т, В'єтнам 1 млн 654 тис. т. Виробництво свинини у країнах Європи становить 22 млн 295 тис. т (23,7 %), Азія - 52 млн 160 тис. т (55,4 %).

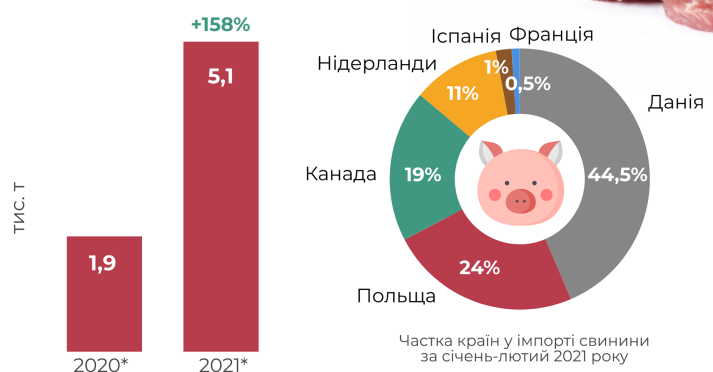
На одну людину у світі виробництво свинини становить 15,5 кг.

Країни, які стали лідерами у постачанні свинини на український ринок:

- Данія — 21, 17 тис. т (52,1% від загальних поставок);
- Польща — 6, 98 тис. т;
- Нідерланди — 5, 24 тис. т;
- Іспанія — 2,36 тис. т;
- Бельгія — 2,24 тис. т;
- Канада — 2, 23 тис. т.

Імпорт свинини до України

*січень-лютий 2021 порівняно з січнем-лютим 2020 року

Дані: Державна митна служба

Експорт вітчизняної свинини у 2021 році також

продемонстрував ріст — **було поставлено за кордон 3,83 тис. т**, що на 33% більше ніж у 2020 році. Поставки м'яса відбувались переважно в замороженому вигляді у такі країни як:

- ОАЕ — 1,74 тис. т (45% від загальних поставок);
- Гонконг — 0,77 тис. т;
- Грузія — 0,22 тис. т.

Таке різке збільшення імпорту можна вважати повноцінною проблемою для галузі через збільшення конкуренції на вітчизняному ринку, адже загалом приріст поставок за останні 2 роки склав 75%. Таке зростання імпорту було спричинено максимально низькими цінами на свинину у Європі через збільшення пропозиції та забою, в той час, як Китай, який є найбільшим ринком збуту для європейської свинини, закрив свої кордони на постачання через перенасичення ринку свининою.

3. Сучасні тенденції і напрями розвитку свинарства.

Серед господарств, які займаються виробництвом свинини є державні,

колективні з різною формою власності, фермерські, індивідуальні господарства населення.

Загалом в Україні за 2022 рік поголів'я свиней скоротилося на 11,8% і становить 4,9 млн голів. Останніми роками українське свинарство все більше набувало промислового значення. Наразі частка підприємництва від загального свинопоголів'я становить 64%. На початку 2022 року на підприємствах налічувалося 3,5 млн голів свиней, а за рік цей показник скоротився на 11,6% – до 3,1 млн. Головним чином це є наслідком війни: деякі великі свинокомплекси на Київщині під час окупації постраждали через обстріли, а частка східних і південних регіонів на ринку промислової свинини становила 20-25%.

У господарствах населення також спостерігається скорочення поголів'я (у 2022 році – на 12,3%). Це – тенденція вже багатьох років, і війна пришвидшила процес. А вибуття з ринку виробників східного та південного регіонів остаточно скоротило внутрішню промислову пропозицію, що й підштовхнуло вгору закупівельні ціни. До того ж на цінову ситуацію вплинули менші розміри товарних партій наприкінці весни та початку літа, тому що оператори були змушені чекати, поки тварини, старт відгодівлі яких припав на другу половину лютого – початок березня, доросли до товарних кондицій.

Через війну експорт свинини призупинився, оскільки переважно здійснювався морським шляхом, але з 11 травня Єврокомісія та країн ЄС оновили умови ввезення та транзиту м'яса територією Євросоюзу, що відкрило нові шляхи для експорту через Румунію. Однак за рік українським аграріям так і не вдалося налагодити постачання свинини на зовнішні ринки. Натомість зріс імпорт: за 2022 рік було закуплено 46,9 тис. тонн свинини, що на 15% більше, ніж у 2021 році.

Якщо поглянути на загальносвітові тенденції, то у 2023 році, за даними багатьох аналітичних джерел, прогнозується зростання світового виробництва свинини. За прогнозами USDA, виробництво буде на рівні 114,1 млн тонн через збільшення виробництва в Китаї. Це підвищує світові можливості, але також створює невизначеність щодо глобального балансу попиту та пропозиції. Очікується, що через нещодавно пом'якшення обмеження щодо COVID-19 попит на свинину в Китаї зросте та спричинить збільшення обсягу імпорту на 2,4% – до 2,1 млн тонн. Але коли саме і наскільки ґрунтовно відновиться попит Китаю – невідомо.

Зміцнюватиметься й бразильська галузь свинарства – за рахунок ймовірного зростання внутрішнього і, особливо, зовнішнього попиту. Бразилія збільшить обсяг виробництва свинини на 2%, досягнувши 4,4 млн тонн. Очікується, що

експорт буде на рівні 1,4 млн тонн (+3,9%). Водночас зниження цін на корми має підвищити маржу, але Бразилії потрібен стабільний китайський попит, щоб збалансувати зростання пропозиції.

Своєю чергою Мексика збереже позицію третього за величиною імпортера у світі та найбільшого в Латинській Америці, незважаючи на зте, що її імпорт, за оцінками, впаде на 2,7%. Прогнозується, що приблизне річне виробництво свинини в Мексиці у 2023 році становитиме 1,6 млн тонн (+4,6%).

Сполучені Штати також збільшать виробництво на 1,8% з 12,5 млн тонн. Очікується невелике зростання експорту (0,2%) – до 2,9 млн тонн, оскільки свинина буде конкурентоспроможною на ключових ринках.

У країнах ЄС збережеться торішня тенденція до скорочення виробництва свинини з очікуваним обсягом у 22,6 млн тонн (-0,4%). Експорт зменшиться на 4,8% – до 3,95 млн тонн. Водночас потенційний імпорт оцінюється в 145 тис. тонн, що на 20,8% більше проти 2022 року.

Питання для самоконтролю

1. Яке народногосподарське значення свинарства?
2. В яких країнах світу найбільше поголів'я свиней і виробництво м'яса свинини?
3. Назвати країни світу з найбільш інтенсивним розвитком свинарства.